

Literatura Catalana i Tradició Europea (Segles XIII-XVIII)

2013/2014

Codi: 42497

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313382 Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Eulàlia Bonet Alsina

Correu electrònic: Eulalia.Bonet@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Els que es demanen per fer el màster.

Objectius

La literatura catalana de l'edat mitjana i de l'edat moderna utilitza uns models d'escriptura que responen als corrents generals de totes les literatures romàniques, a partir de la recepció dels grans models procedents del món clàssic i dels grans moviments europeus (Edat Mitjana, Renaixement, Barroc, Il·lustració). Aquest mòdul explora diversos aspectes de l'articulació entre la producció local i la tradició europea i subministra la metodologia per poder emprendre investigacions específicament sobre els models de la literatura catalana medieval i moderna i globalment sobre la noció d'època i l'anàlisi de la literatura antiga.

Competències

- Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes
- Aplicar els mètodes d'investigació propis dels àmbits lingüístic i literari.
  - Construir un discurs argumentat de valoració crítica d'una anàlisi lingüística o literària.
  - Produir informes sobre activitats o obres lingüístiques o literàries.
  - Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos dels segles XIII al XVIII per detectar-hi les influències del període històric (històriques, culturals, socials, etc.) en comparació amb les actuals.
2. Analitzar textos literaris dels segles XIII-XVIII.
3. Elaborar treballs amb domini de la perspectiva històrica.
4. Identificar la funció literària dels textos dels segles XIII a XVIII.
5. Produir textos crítics sobre els clàssics medievals i moderns.
6. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
7. Relacionar obres literàries catalanes dels segles XIII al XVIII amb les altres literatures.
8. Utilitzar els mètodes actuals d'anàlisi crítica en l'elaboració de treballs sobre la producció literària catalana entre els segles XIII a XVIII.

Continguts

1. La tradició clàssica en la literatura catalana medieval: Ovidi

(docència: Josep Pujol i Lluís Cabré, UAB)

1.1. Introducció. La tradició clàssica. La poesia llatina a l'època d'August. (2 sessions)

1.2. Ovidi: biografia, trajectòria, context, descripció sumària de l'obra. (1 sessió)

1.3. L'Ovidi amorós: visió de conjunt. Lectura d'Amores i Heroides. (2 sessions)

1.4. Transmissió. Ovidi a l'edat mitjana llatina i romànica. Ovidi a l'escola medieval: biografies, accessus, comentaris, glosses. Ovidi al Renaixement. (1 sessió)

1.5. Recepció dels clàssics i literatura catalana medieval. Vies de difusió. Panorama de traduccions. (1 sessió)

1.6. Ovidi en la literatura catalana (1). Les traduccions de les Heroides i les Metamorfosis. (1 sessió)

1.7. Ovidi en la literatura catalana (2). Presència en escriptors catalans: Metge, March, Corella, Curial e Güelfa, Martorell. (4 sessions)

2. Literatura artúrica a Catalunya, segles XIII-XV

(docència: Lola Badia, UB)

2.1. Introducció a la matèria de Bretanya

2.2. Matèria artúrica a Catalunya

2.3. El cas anglès: el Cavaller Verd

2.4. El Jaufre i el Blandín

2.5. La Faula de Torroella

2.6. La Faula al Tirant.

2.7. Lancelot i Tristany al Curial

2.8. Ficció sentimental. Tragèdia de Lançalot

3. Literatura catalana barroca: assimilació i recreació de models

(docència: Josep Solervicens, UB)

3.1. La literatura catalana del Barroc i els models europeus: diverses vies d'assimilació i de recreació de models. (1 sessió)

3.2. La reflexió sobre literatura al Barroc català i les poètiques italianes i castellanques coetànies: connexions, traduccions, recreacions i oposicions. (1 sessió)

3.3. L'Apologético de las comedias españolas de Ricardo de Turia (1616) i Il compendio della poesia tragicomica de Giambattista Guarini (1601): la ràpida assimilació de la teoria italiana sobre la mixtura de gènere. (1 sessió)

3.4. La lírica de Francesc Vicent Garcia i els models italians (Tasso, Marino) i castellanques (Lope, Quevedo, Villamediana). (1 sessió)

3.5. El motiu de la dama que es pentina a la lírica europea del Barroc. (1 sessió)

3.6. El teatre de Francesc Fontanella i el teatre castellà, italià i francès coetani. (2 sessions)

3.7. Els models d'una prosa reflexiva i artificiosa de caràcter literari: l'Ateneo de grandesa de Romaguera i El héroe de Gracián. (1 sessió)

Metodologia

El curs s'organitza alternant la classe magistral (en les introduccions) amb el seminari (en analitzar els textos), ja sigui en el format de discussió oberta o bé de presentació per part d'un estudiant, amb debat posterior. Es fomenta també la redacció de treballs individuals orientats pel professor i amb especialització diversa, adequada a l'estudiant. Tracta tres casos concrets de l'assimilació i recreació de la tradició europea, però posa l'accent en la lectura comparada, l'anàlisi filològica i la metodologia crítica, aplicable a la futura investigació de l'alumnat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Assistència i debats a classe	50	2	1, 2, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutorització i orientacions	70	2,8	1, 4, 7
Tipus: Autònomes			
Estudi i elaboració de treballs	120	4,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

Tres exercicis:

1. Avaluació de la matèria cursada a la UAB, 50% de la nota final:

Comentari d'un text català medieval amb influència d'Ovidi. Data límit de lliurament: 23 de febrer de 2014.
Extensió: entre 4 i 7 folis.

2. Avaluació de la matèria cursada a la UB, 25% de la nota final:

Assaig comparant La Faula amb la Mort Artu o el Cavaller Verd, a triar. L'objectiu és copsar els trets distintius de l'assimilació de la matèria artúrica en l'obra de Torroella. Data límit de lliurament: 19 de desembre de 2013.
Extensió: entre 3 i 4 folis.

3. Avaluació de la matèria cursada a la UB, 25% de la nota final:

Connexió d'un text del Barroc català amb un text europeu: anàlisi del grau d'assimilació i de recreació del model. Data límit de lliurament: 23 de febrer de 2014. Extensió: entre 4 i 7 folis.

La presentació de tots tres exercicis en els termes descrits és obligatòria, no complir aquest requisit significa un No Presentat. A partir del lliurament dels exercicis es procedirà a l'avaluació global d'acord amb els percentatges indicats.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa a classe i lliurament de treballs	100%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Bloc 1: La tradició clàssica en la literatura catalana medieval: Ovidi

General

Bieler, Ludwig, Historia de la literatura romana. Madrid: Gredos, 1971.

Black, Robert, Humanism and Education in Medieval and Renaissance Italy. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

Brill's Companion to Ovid, ed. Barbara Weiden Boyd. Leiden-Boston-Colònia: Brill, 2002.

Curtius, Ernst Robert, Literatura europea y edad media latina. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1955.

Riquer, Martí de, Història de la literatura catalana. Part antiga. Barcelona: Ariel, 1964, 3 vols.

Lectures d'Ovidi

Ovidi, Amors, traducció de Jordi Parramon. Barcelona: Quaderns Crema, 2000.

Ovidi, Art amatòria, edició i traducció de J. Pérez Durà. Barcelona: FBM, 1977.

Ovidi, Remeis a l'amor, edició i traducció de M. Dolç. Barcelona: FBM, 1979.

Ovidi, Heroides, text revisat i traducció d'Adela M. Trepà i Anna M. de Saavedra. Barcelona: FBM, 1927.

Bloc 2: Literatura artúrica a Catalunya, segles XIII-XV

Bohigas, Pere, "La matèria de Bretanya a Catalunya", Aportació a l'estudi de la Literatura Catalana. Barcelona, PAM, 1982, 275-294.

Cingolani, Stefano, "Nos en leyr tales libros trobemos plazer et recreation. Estudi sobre la difusió de la literatura d'entreteniment a Catalunya als segles XIV i XV". Llengua & Literatura, 4, 1990-1991, 49-127

Entwistle, William J., The Arturian Legend, 1925. Facsímil: Millwood, Nova York, Klaus Reprint, 1975.

Faral, Edmond, La légende arthurienne. Études et documents. París, Champion, 1929, 3 vols.,

García Gual, Carlos, Primeras Novelas Europeas. Madrid, Istmo, 1974 (reimpressions).

Riquer, Martí de, Història de la Literatura Catalana. Barcelona, Ariel, 1964, vol. II, 13-18.

Santanach i Suñol, Joan, "Sobre la tradició catalana del Tristany de Leonís i un nou testimoni fragmentari", Mot so razo. Vol. 9 (2010), 21-38.

Torroella, Guillem de, La faula, ed. Pere Bohigas i Jaume Vidal Alcover, Edicions Tàrraco, Tarragona, 1984. Ed. Sara Vicent, València, Tirant lo Blanch, 2011. Traducció: Tres contes meravellosos del segle xiv, Barcelona, Quaderns Crema, 2003.

Textos occitanocatalans en vers: <http://www.rialec.unina.it>

Bloc 3: Literatura catalana barroca: assimilació i recreació de models

Blanco, Mercedes, *Les réthoriques de la pointe: Baltasar Gracián et le conceptisme en Europe*. Paris, Éditions Slatkine, 1992

Molas, Joaquim, «Francesc Vicenç Garcia vs. Rector de Vallfogona», *Serra d'or*, núm. 196, gener 1976, 34-39.

Moll, Antoni Lluís & Solervicens, Josep (eds.), *La poètica barroca a Europa. Un nou sistema epistemològic i estètic*. Barcelona, Ed. Punctum & Mimesi, 2009.

Rossich, Albert, *Francesc Vicent Garcia. Història i mite del rector de Vallfogona*. Barcelona, Edicions 62, 1987.

Solervicens, Josep, «Belona, una convulsa Arcadia barroca: la Tragicomèdia pastoril de amor, firmesa y porfia de Francesc Fontanella», a Friedlein, R. & Poppenberg, G. & Volmer, A. (eds). *Arkadien in den romanischen Literaturen. Zu Ehren von Sebastian Neumeister zum 70. Geburtstag*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 208, 215-233.

Solervicens, Josep, «"Brújulas de marear a la excelencia". Recreaciones gracianas en la literatura catalana del Barroco», a Neumeister, Sebastian (ed.). *Los conceptos de Gracián*. Berlin: Edition Tranvia & Verlag Walter Frey, 2010, 239-259.

Valsalobre, Pep (2006): «Mitologia burlesca, invenció barroca i catarsi: l'ànima frondosa de Fontanella o notes disperses a Lo Desengany», a Valsalobre, P. & Sansano, G. (eds). *Francesc Fontanella: una obra, una vida, un temps*. Bellcaire d'Empordà: Ed. Vitel·la, 298-299.

Valsalobre, Pep (2012). «Vicent Garcia, poeta europeu», *Caplletra*, núm. 52, 153-179.

Al començament del curs es lliurarà als estudiants una bibliografia completa i s'indicaran els textos d'autors catalans que seran objecte d'estudi.